

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

De Tempore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

stare, siue sedere. Dom. Soto d. 13. q. 2. a. 5. dicit, ob nullam necessitatem id sine dispensatione esse permittendum, potiusque Sacerdotem debere sibi ipsi ministrare, quam id feminae permittere.

67
Quando liceat sine ministro celebrare.

Petes, An ergo aliquando liceat sine omni ministro celebrare?

Respondeo; Licere cum dispensatione Papae sine ea ordinariè non licere. Dico Ordinariè: quia ob aliquam necessitatem incidentem interdum licet sine dispensatione: exempli gratia, si aliquis sine viatico esset moriturus; si Sacerdos, alioqui in magno aliquo festo, sacro esset cariturus; ita Dominicus Soto supra, & alij recentiores.

DE MATERIA.

68 Dico Primò, Materia adhibenda, est panis triticeus azymus, & vinum purum, cui modica aqua admixta.

Quid fieri debeat, si aqua vino mixta non fuerit.

Dico Secundò, Si quis oblitus suo tempore admiscere aqua, recordetur ante calicis consecrationem, statim eam apponat, & prosequatur. Si post consecrationem calicis recordetur, non potest admiscere; quia tunc non potest in Sanguinem Domini conuerti. Graeci tamen olim solent admiscere aquam, & quidem calidam post consecrationem; vt patet ex Liturgia Chrysostrami, & ex Nicolao Cabasila, cap. 37. Expositionis Liturgiae.

69
Quid fieri, si calice sumpto, sentiat non fuisse vinum, sed aquam.

Dico Tertio, Si sumpto calice deprehenderit non fuisse vinum, sed aquam, accedat ad cornu Altaris, tanquam accepturus abluitionem, ne pateat error; & accepto vino cum pauxilla aqua, redeat ad mediù Altaris, submissaque pronuntiet verba consecrationis calicis, incipiens à Simili modo, postquam Sec. vsque ad, Vnde & nos memores; neque calicem eleuet, sed statim sumat. Ita Nauar. c. 25. num. 91. ex Scoto. Sed

Aduerte, Sufficere verba consecrationis calicis, sicut in Missali ponuntur, omissis antecedentibus: nam Scoti sententia nititur falso fundamento; quod existimet verba illa priora esse necessaria ad essentiam consecrationis.

Consilium D. Thomae.

Quòd si nemo prorsus adsit, praeter ministrum, qui non offendatur, còsultius erit seruare id, quod D. Thomas praescribit art. 6. ad 4. Nempe, vt apponatur alia hostia, si prior sumpta sit; & vinum cum aqua; & incipiatur ab illis verbis, Qui pridie; & sic deinceps pergatur vsque ad finem: nam hoc etiam praescribitur in regulis Missalis, quae tamen regulae non semper obligant; multae enim ex illis non sunt ordinationes, sed solum instructiones iuxta probabilem sententiam Doctorum datae.

Dices; Hoc modo non perficietur sacrificium prius imperfectum, sed nouum perfectum succedet; & sic prius relinquatur imperfectum, quia caruit consecratione Sanguinis: quare hoc modo non euitabitur incommodum.

Respondeo; Etsi noua illa còsecratio vtriusque speciei, sit per se integrum sacrificium; tamen, quia actio prioris sacrificij imperfecti adhuc durat; consecratio, quae immediatè inferitur, censetur ad idem officium pertinere, tanquam vna continua actio ordinata ad vnum perfectum sacrificium: vnde in fine Sacri non liceret ita consecrare, quia non censeretur vna actio.

70 Dico Quarto, Si araneus, vel quid aliud venenatum, incidit in calicem consecratum, non debet sumi; sed aliud vinum cum aqua imponi, statimque consecrari; & sumi, vt dictum est. Neque

verum est, quod quidam dicunt, tunc aliam etiam hostiam esse consecrandam: nam prima consecratio vtriusque speciei fuit legitima, ac proinde fuit perfectum sacrificium ex parte consecrationis; quare consecratio vini non repetitur, nisi ob summationem.

Quid si aranea, vel quid venenatum incidit in calicem?

Aduertendum autem in hoc casu species vini infectas veneno, vel seruandas donec exhalentur, aut omnino corrumpantur; & tunc in piscinam post Altare proijciendas; vel (quod commodius est) stupa, vel panno lineo imbibendas; quo siccato, & combusto, cineres in piscinam proijciendos.

DE TEMPORE.

Dico Primò, Etsi multi Doctores teneant, nullo praeccepto sub peccato mortifero teneri Sacerdotes aliquando offerre sacrificium; sed satis esse, vt in Paschate simpliciter communicent; tamen contrarium est multò probabilius, & verius, & in praxi sequendum: quod tenet D. Thom. supra q. 82. art. 10. Durandus, Paludanus, & alij d. 13. Silvester verbo Missa 1. §. 7. & alij Summistae.

71
An Sacerdos teneatur aliquando celebrare ex praeccepto.

Probatur Primò, Lucæ 22. v. 19. Hoc facite in meam commemorationem: quibus verbis praecipit Dominus Apostolis, & eorum in sacerdotio successoribus, vt offerrent hoc sacrificium, vt testatur Concilium Trident. sess. 22. c. 1.

Probatur Secundò, Quia censetur esse quidam contemptus muneris sacerdotalis, eo nunquam vti; & ipsius sacrificij, illud nunquam offerre, cum ad hoc sit consecratus: nisi tamen iusta aliqua interueniat causa.

Probatur Tertio, Quia Sacerdos accipit onus intercedendi pro populo, & offerendi sacrificia pro peccatis. Satis tamen est, si in magnis Ecclesiae festis celebret, ad vitandum peccatum mortiferum. Adde, quod Concil. Trid. sess. 23. c. 14. praecipit Episcopis, vt curent, vt Sacerdotes saltem diebus Dominicis, & Festis solemnibus Missas celebrent: & ij, qui curam animarum habent, tam frequenter, vt muneri suo satisfaciant.

72
Praecceptum Concilij Trid.

Dico Secundò, Quouis die per totum annum licitum est offerre hoc sacrificium, praeterquam die Veneris sancto.

73
Licet quouis die celebrare, non tamen Veneris sancto.

Consentiunt Doctores; praeterquam de feria quinta & Sabbato sancta hebdomadae. Sed communior sententia est feria quinta licere; modò fiat absque scandalo. Ratio est; Quia nullum est ius scriptum id prohibens, nec vlla consuetudo in contrarium vim legis habens. Ita Sotus dist. 13. q. 2. art. 2. Nauar. c. 21. n. 88. & alij.

Die Iouis sancto.

De Sabbato idem dicendum est cum Soto, & multis recentioribus; quidquid dicat Nauarrus. Ratio est; Quia etsi in Canone Sabbato, de Consecratione d. 3. eodem modo de Sabbato, atque de Feria sexta dicatur, Sacramenta non celebrari; tamen generali consuetudine hoc de Sabbato est abrogatum. Nam in tota Ecclesia sacrificiù eo die offertur. Ideò enim olim non offerebatur sacrificium Sabbato sancto, quia ad representandam quietem Domini in sepulchro, distinebatur vsque ad mediam noctem sequentem, & tunc primum offerebatur: quod Ecclesia contraria consuetudine iam sustulit anticipando tempus. Vnde saltem ab eo tempore, quo in Ecclesia publicè offertur, licet etiam privatim celebrare, modò absit offensio.

Sabbato sancto.

Dico Tertio, Vno die nemo potest fasere, nisi vnum Sacrum; vt patet ex Canone Sufficit, de Còsecratione

73
seccratione

Non licet
extra casus,
in die nisi
vnam Missam
facere.

secratione d. 1. & Cap. *Consulisti*, de Celebratio-
ne Missarum. Excipiuntur tamen aliquot casus:
nam in nocte Natiuitatis ex decreto Thelesphori
Papæ licitum est facere tria. Item quando aliqua
rationabilis necessitas urget. Vide Nauarru c. 25.
nu. 87. vbi enumerat sex vel septem casus. Cauen-
dum tamen tunc est, ne in priore sacrificio Sacer-
dos sumat ablutioem.

74
Qua diei
hora liceat
celebrare.

Dico Quarto, Quod ad horam celebrandi atti-
net: Ea est ordinariè ab initio auroræ (id est cre-
pusculi, quo aliquid lucis apparet) vsque ad horam
duodecimam. Est communis. Initium auroræ seu
crepusculi, ita Doctores interpretantur, vt liceat
duabus horis ante ortum solis.

Quare, Si quis habeat priuilegium, vt possit
duabus horis ante auroram, ille poterit quatuor
horis ante ortum solis: nam aliqui priuilegium
nihil operaretur; vt notauit Suares.

Potest tamen ob aliquam necessitatem tempus
ordinarium anticipari: vt si infirmo danda esset
communio: si opifices, & viatores alioqui cari-
turi Sacro: maximè si id fiat permittente Episcopo,
qui in hoc ob iustam causam potest dispen-
sare; vt Doctores affirmant.

75
An liceat
vsque ad
tertiam
pomeri-
dianam.

Ab hora duodecima vsque ad tertiam pomeri-
dianam Nauarrus nu. 85. affirmat ob aliquam ra-
tionabilem causam licere celebrare, modo id fiat
priuatim, & sine scandalo: quia nullus Canon, aut
ratio id vetat. Quare priuilegia hac de re nihil
continere, nisi Ius commune. Eandem sententiam
sequitur Candelabrum, & inclinatur Summa An-
gelica, & Rosella. Consuetudo tamen Ecclesiæ est
in contrariu. Vnde, nisi sit causa magni momen-
ti, probabilius videtur, cum Dom. Soto, non li-
cere: quamuis Nauarri sententia non sit impro-
babilis. Posset tamen Episcopus dispensare pro
aliquot vicibus, licet fortassis non posset generale
dare priuilegium.

76
An sit pec-
catum ce-
lebrare non
lesio Ma-
tutino.

Dico Quinto, Ante recitatum officium matu-
tinum celebrare, non est peccatum mortiferu. Ita
Sotus supra, & alij passim: quamuis ferè omnes
Canonice sint in contraria sententia; sed sine iusta
ratione. Addo, Si sit causa aliqua rationabilis,
nullum fore peccatum. Ratio est: Quia nullum est
Ius illud præcipiens, nec consuetudo vlla in con-
trarium tam strictè obligans. Nam quod Matuti-
num consuevit dici ante Sacru, id inde prouenit;
non quod iste ordo per se sit necessarius, sed quia
tempus recitandi Matutini ordinariè præcedit: de-
beret enim Matutinum recitari nocte, vel saltem
primo quoque tempore mane. Vnde non videtur
esse vllum peccatum dicere Sacrum ante preces
matutinas, nisi quatenus illa preces nimium post-
ponuntur, post debitum suum tempus, idque sine
iusta causa.

DE LOCO.

77
Locus sit
Sacrus.

Dico Primo, Locus Iure communi debet esse
facrus: id est, benedictus, aut consecratus. Est com-
munis sententia Doctorem. Cōsecratio fit à solo
Episcopo, & cum vnctione Chrismatis, quo parietes
vnguntur. Benedictio fit sine Chrismate; vnde
facile ea committitur simpliciter Sacerdoti. Extra
talem locu non licet celebrare sine dispensatione,
vel necessitate; & videtur graue peccatum, si con-
trarium fiat: et si Sotus dicat non esse mortife-
rum; d. 13. q. 2. a. 3. Præsertim si fiat ob aliquam
causam cum bona fide.

78

Dispensatio ante Concil. Trid. poterat dari ab

Episcopo, vt quouis loco honesto, sine alia causa
liceret celebrare; vt patet ex Canone *Missarum*, de
Consecratione d. 1. Post Concilium putat Nauar-
rus c. 25. n. 61. Episcopum non posse dispensare.
Sic enim fess. 22. ait Cōcilium; *Neue pariantur Episcopi
priuatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam,
& ad diuinum tantum cultum dedicata oratoria, hoc sa-
crificium peragi.* Verum probabilius est Episcopis
non esse ademptam potestatem dispensandi, quando
iusta interuenit causa; nam verba Concilij id non
significant. Intelligenda ergo sunt prohiberi Episcopo,
ne id permittat pro suo arbitratu, & sine ius-
ta causa; sicut antea poterat permittere, vt Sacer-
dotes in priuatis domibus Sacru facerent, quam-
uis nullus esset ibi locus diuino cultui deputatus.
Potest itaque Episcopus in domo priuata locum
certum assignare, qui maneat cultui diuino depu-
tatus; & concedere, vt ibi quotidie Sacru dicatur
super Altare portatile, quamuis locus non sit be-
nedictus, vt aperte colligitur ex Concilio.

Deinde ex causa iusta potest concedere, vt etiã
in loco comuni domus priuata, modo sit decens,
Sacrum dicatur; etiam si locus ille ante & post
functionibus secularibus occupetur.

Quibus de
causis liceat
extra loca
sacra cele-
brare.

Ob necessitatem autè licet, non solum in domo
priuata, & loco profano; sed etiam sub dio: vt in
Castris, in Supplicationibus ad exiguas Capellas.

Item in itinere, vt inquit D. Thom. quod intel-
lige, si multis diebus non occurrat locus decens.
Episcopus autem pro suo arbitratu potest dice-
re Sacrum in domo, vel extra domum, quando
est in itinere.

Poterant etiã olim Mendicantes celebrare quo-
uis loco honesto cū Altari portatili; vt patet Cap.
In his, de Priuilegijs. Sed hoc reuocatum est per
Concilium Trid. loco citato, nisi postea auctori-
tate Pontificis sit illis concessum.

Dico Secundo, Locus ille debet esse nõ viola-
tus. Violatur autem: Primo, Occisione voluntaria
hominis ibidè facta. Si casu, aut per amentia fiat,
non violatur: quia non est voluntaria. Similiter si
fiat ratione necessariæ defensionis; nam etiam non
cenfetur voluntaria. Si Iudex plectat reum in Ec-
clesia, violatur; quia fit iniuria loco sacro per ta-
lem occisionem.

79
Violatur
locus sacrus.
1. Occisione
hominis

Secundo, Per iniuriosam sanguinis effusionem.
Debet autem esse copiosa, vt indicat nomen *Effu-
sionis*; & ex graui percussione. Vnde emissio san-
guinis ex pugna puerorum non violat locum; vt
notat Victoria q. 99. Graue vulnus inflictum in
Ecclesia, violat; etiam si sanguis ibi non effluat. Si-
militer, si percussor est extra Ecclesiam, & percussus
in Ecclesia, violatur. Secus, si percussor sit in Ec-
clesia, & percussus extra: quia externum peccatu
non perficitur in Ecclesia.

80
2. Effusione
Sanguinis.

Tertio, Per voluntariam effusionem seminis
humani. Intellige in aliqua notabili copia. Per a-
ctum coniugalem Dominicus Soto d. 13. q. 2. a. 3.
putat non violari; similiter Glossa in can. *Ecclesijs*,
de Cōsecratione d. 1. Nauarrus verò & alij affir-
mant violari. Sed distinguendum est cum Couar-
ruia in 4. decretal. par. 2. cap. 7. §. 2. n. 3. & alijs,
quos ipse citat: non violari, quando licite fit: vt
quando vterque coniux, vel alter, cogitur in Ec-
clesia ad aliquot dies remanere, nec possunt com-
modè differre, aut alibi facere. Quando autem fit
illicite, tunc violatur: verbi gratia, quando com-
modè possunt alibi.

81
3. Effusione
voluntaria
seminis.

Quarto,